

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з наукової роботи

Національного університету

«Львівська політехніка»

Іван ДЕМИДОВ

лютого 2025 р.

Висновок

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації «Правова ідеологія як державно-суспільний феномен» здобувачки наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 *Право* (галузь знань 08 *Право*) Христини Маркович фахового семінару зі спеціальності 081 *Право* Навчально-наукового інституту права, психології та інноваційної освіти

1. Актуальність теми дисертації. Сучасний стан розвитку державності та права стикається з синергетичними трансформаціями реальності, що деструктивно впливає на суспільно-державні інститути. Метафізична основа буття характеризується неупорядкованістю та світоглядною неоднозначністю. Правова ідеологія – це унікальне явище правового життя, що наділене потенціалом коректного осмислення державно-правових інститутів, визначає спосіб мислення членів суспільства, упорядковує правову політику держави. Тому дослідження цього феномена в контексті інтелектуальної парадигми та праксіологічного чинника є особливо значущим для громадського добробуту та юридичного життя.

Рационально-правовий дискурс щодо тлумачення правової ідеології як суспільно-державного феномена зумовлений потребою створення правової політики протидії нігелістичним виявам державно-політичного життя, підвищенням рівня правової соціалізації індивідуумів та розвитку правоповажних інтенцій суб'єктів права. Філософія правозастосування за умови ефективного впровадження ідеологем сучасної правової ідеології плюралізму набуває цільової орієнтації та уникає проблеми невизначеності перспективи, оскільки досліджуване поняття в широкому розумінні здатне забезпечити історико-поступальну інтеграцію правової культури та сформувані інноваційні світоглядні парадигми.

В умовах екзистенційної кризи суспільства воєнного часу спрямування розвитку права та соціальної реальності відповідно до міжнародно визнаних стандартів гуманізму, демократизму та верховенства права, встановлення антропологічних цінностей у суспільному бутті формує етичну парадигму виживання народу, а також стійкості держави. Сьогодні наша

країна стикається зі загрозами фізичного існування, порушення та обмеження прав людини, ефективного функціонування органів публічної влади, прозорості та підзвітності державних інституцій, проблемами мобілізації суспільства тощо. Правова ідеологія в умовах воєнного стану сприяє адаптації правової системи та системи законодавства до нових викликів, формуючи світоглядне спрямування розуміння справедливого миру й повоєнної онтології.

Всебічне висвітлення правової ідеології в межах загальнотеоретичної та філософської спадщини представлено низкою напрацювань багатьох наукових напрямів та шкіл. Серед фахівців юридичної доктрини, які займалися цією проблематикою доречно згадати науковців, котрі аналізували філософське розуміння поняття правової ідеології: І. Владленова, О. Заздравнова, В. Лісовий, О. Макаренко, І. Мигул, В. Таран, О. Ярош; суміжні питання правового ідеалу, правових цінностей, аксіології права та світоглядних векторів розвитку державності вивчали, зокрема: Д. Дудченко, О. Балинська, В. Ковальчук, І. Коваль, С. Максимов, А. Романова, С. Сливка, О. Ситник, А. Токарська, В. Чернописька.

Змінну глобальну буттевість та правові трансформації досліджували такі науковці: І. Жаровська, О. Парута, Т. Михайліна, Д. Белов, І. Личенко, Н. Ортинська. Питання формування належної правової політики держави та її розвиток в окремих сферах обґрунтовані науковими працями: І. Андрусак, Ю. Бисаги, Т. Гарасиміва, Н. Грень, Ю. Ковного, Н. Оніщенко, О. Омельчука та ін.

Представники іноземної правової школи репрезентували дослідження в контексті світоглядного розвитку права, ролі та значення ціннісних аксіологем у праві, формування правоповажних інтенцій членів суспільства. Варто зазначити про доробки Т. Eagleton, А. I. Hamzani, В. Herzog, F. Jameson, M. D. Reisig, G. E. Romero, D. Moller, R. Trinkner, N. Veraksa, T. Widyastuti, D. Zahavi, D. Zelinsky та ін.

Незважаючи на докладний розгляд функцій та значення правової ідеології, суміжних юридичних явищ у житті держави та суспільства, предмет дослідження потребує додаткового аналізу з огляду на такі чинники: по-перше, правова ідеологія ще не була предметом вивчення в контексті феноменальності значення цього явища для держави та суспільства; по-друге, сучасний розвиток права та онтології буття потребує свіжого погляду на усталені поняття, серед них й правова ідеологія, яка по-новому позиціонується в контексті назрілих глобальних змін, віртуальних загроз та світоглядних трансформацій; по-третє, воєнні загрози, в яких перебуває українське суспільство, вносять метаантропологічні вектори зміни тлумачення та сутності багатьох державно-правових та суспільних явищ, тому важливо переосмислити покликання та екзистенційну роль правової ідеології як показового феномена сучасної воєнної реальності.

2. Зв'язок теми дисертації з державними програмами, науковими напрямами

університету та кафедри. Дисертація виконана відповідно до положень, визначених Угодою про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони; норм, визначених у Стратегії людського розвитку, що затверджена Указом Президента України від 14 травня 2021 року; стратегічних цілей, що містяться у Розпорядженні Кабінету Міністрів України від 9 грудня 2022 року № 1155-р «Про схвалення Стратегії комунікації з питань європейської інтеграції України на період до 2026 року»; Концепції національно-патріотичного виховання в системі освіти України, що схвалена Наказом МОН від 6 червня 2022 року № 527; пріоритетних напрямів розвитку правової науки на 2016–2020 роки, затверджених постановою Загальних зборів Національної академії правових наук України від 3 березня 2016 року; тематичним напрямам, визначених постановою Кабінету Міністрів України № 942-2011-п «Про затвердження переліку пріоритетних тематичних напрямів наукових досліджень і науково-технічних розробок на період до 2021 року» та відповідає кафедральній тематиці кафедри теорії права та конституціоналізму Національного університету «Львівська політехніка» «Імплементация європейських стандартів функціонування публічної влади в Україні (№ державної реєстрації 0124U000285, термін виконання: 2024–2028 роки).

3. Особистий внесок здобувача в отриманні наукових результатів. Дисертація є відображенням особистих досягнень й результатів самостійного філософсько-правового дослідження правової ідеології як явища держави та суспільства. Репрезентовані положення й висновки отримані внаслідок особистої наукової роботи та як результат дослідження емпіричних даних, наукової літератури, наукових підходів, сформованих у вітчизняній та іноземній літературі. Водночас використання ідей, думок, результатів наукового пошуку вітчизняних та іноземних авторів супроводжується посиланнями на використані джерела.

4. Достовірність та обґрунтованість отриманих результатів та запроваджених автором рішень, висновків, рекомендацій. Достовірність та обґрунтованість отриманих результатів забезпечується: рівнем репрезентативності емпіричного матеріалу; застосуванням знань загальнотеоретичної юриспруденції, філософії права та окремих наук (суспільствознавства, політології, етики, соціології тощо); комплексним застосуванням раціональної сукупності дослідницьких методів пізнання; аргументованою науковою полемікою з іншими вченими в тексті дисертації; послідовністю та логікою викладення здобувачкою матеріалу, його аргументованістю.

5. Ступінь новизни основних результатів дисертації порівняно з відомими дослідженнями аналогічного характеру. Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що дисертація є одним із перших комплексним науковим дослідженням у сучасній

правовій науці, котра сконцентрована на новітньому методологічному підході до розкриття онтологічної природи правової ідеології як державно-суспільного феномена, що стосується з'ясування сутності й антетичних форм вияву, його впливу на правову реальність, соціалізованість індивідуумів в умовах глобальних трансформацій та воєнних загроз.

Найважливішими результатами дослідження, що становлять його новизну і визначають практичну значущість, є такі положення і висновки:

уперше:

- обґрунтовано феноменальність правової ідеології як інтегрувальної ланки між державою та суспільством, з'ясовано, що вона рефлексується в потрійній природі цього явища – її емерджентності, систематизувальному потенціалі та темпорально-синтезувальній здатності, розроблено авторську формулу відображення причиново-наслідкової емерджентної сутності правової ідеології;
- доведено, що особливість правової ідеології в соціально-державному житті виявляється в тому, що вона наділена унікальною екзистенційною функцією в онтологічному бутті, котра справджується через систему регуляторів та механізмів, які виражають її функціональну спрямованість; формування правого світогляду; оформлення аксіологічних патернів держави та суспільства; когнітивний потенціал, що полягає в отриманні та нагромадженні правових знань внаслідок усвідомлення права; валоризація правового регулювання; прогностична спроможність;
- сформовано матрицю ролей правової ідеології в державно-суспільному житті: *перший* рівень – репрезентований нормативно-регулятивною сферою, зокрема у таких виявах: легітимізує державний вплив, її владні інститути; забезпечує стабільність державного та правового порядку, визначає спрямування суспільного розвитку; унормовує соціальні відносини щодо правової ідеології під час встановлення, розвитку та реалізації правової політики; слугує потенціалом протидії авторитаризму; *другий* рівень – представлений морально-суспільною сферою та виявляється в такому: морально обґрунтовує правові норми; презентує когнітивно-нормативний механізм, через що відбувається аксіологічна згуртованість суспільства; є чинником соціалізації індивідуума; сприяє синтезу соціальних смислів та зміцненню гуманістичних цінностей; відображає інструментальне призначення у соціальній альтернативі;
- обґрунтовано антетичні форми правової ідеології (державно-правова й суспільно-правова) та розроблено понятійно-категоріальний апарат їх сучасного тлумачення, де державно-правову форму позиціоновано як ідеологію, що репрезентується в онтологічній та телеологічній природі структуруванням нормативної реальності за допомогою інтеграції ціннісно-світоглядних атрибутів, легітимізує публічну владу та створює фундаментальний

епіфеномен соціального буття, а суспільно-правову – як ідеологію, що є виявом ідеалів, цінностей та інших світоглядних елементів, що через інституційні структури суспільства сприяють формуванню та становленню аксіологічних констант у реальності, синтезують правові орієнтири, підтримуючи розвиток суспільного консенсусу;

– виокремлено такі контрпозиційні архетипи форм правової ідеології: нормативність/інтуїтивність; позитивізм/ідеалізм; універсальність/поліфонія; інституціалізація/деінституціалізація;

– узагальнено основні змінні чинники трансформації правової ідеології під впливом глобалізаційних перетворень: інтегрованість правових ідей, що становлять основний конструкт правової ідеології; боротьба глобалізації та глокалізації правового світогляду; антагонізм гегемонного ідеологічного впливу, що виявляється у концептуальній боротьбі за домінування класичних і некласичних правових акторів; поширення мультикультуралізму права та правового культурного присвоєння в ідеологічних суспільно-державних чинниках; зміна комунікативно-правового майданчика та відкритість правових механізмів; взаємопереплетеність темпоральних та просторових патернів у правовій ідеології;

– дефініційовано ідеолого-правову політику сучасної держави, яку позиціоновано як узгоджену систему цілей, стратегій та заходів, що корелюють ідеологічні орієнтації та забезпечують їх загальнообов'язковість, котра спрямована на досягнення соціальної стабільності, розвиток демократичних цінностей та гарантування прав людини, правопорядку і верховенства права, а також на вирішення внутрішніх і зовнішніх викликів через гармонійне поєднання гуманістичних принципів державного управління;

удосконалено:

– концепцію формування правової ідеології через проведення опису циклу морального обґрунтування правових норм правовою ідеологією;

– тлумачення ролі глобальних модифікацій у сучасній суспільній реальності через з'ясування причин трансформації правової соціалізованості громадськості під впливом змін національної правової ідеології;

– інтерпретацію ролі концепту правової соціалізації індивідуума через виокремлення значення цього феномена у воєнний час;

– герменевтичний аналіз колективного буття українського суспільства в умовах воєнного стану та екзистенційних ризиків антропологічного існування;

– розуміння ключових концептів ідеолого-правової політики сучасної України та визначено напрями їх розвитку відповідно до аксіологічно-гуманістичного спрямування національної системи права: демократичне самоврядування; гуманістичні підходи у

державно-правовій політиці; світоглядні парадигми рівності, недискримінації та інклюзії; виважене поєднання національних та міжнародних політико-правових інтересів;

– узагальнення генези філософського розуміння феномена ідеології як родового поняття правової ідеології;

– групування сучасних наукових поглядів до тлумачення феномена ідеології;

набули подальшого розвитку:

– підходи до методологічного аналізу правової ідеології через авторський вибір методів дослідження;

– філософсько-правові положення про умови військово-політичної реальності сучасного суспільства щодо світоглядних концептів правових цінностей, посилення прагнення особи до пошуку рівноваги, інклюзивності суспільства та справедливого миру;

– тлумачення правової ідеології у доктринальному розумінні, що є своєрідною системою раціонального вираження та обґрунтування ціннісних властивостей, якостей, аспектів і ознак правової дійсності;

– пропозиції щодо удосконалення засад державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності, визначивши додатковий принцип цінності правової ідеології.

6. Перелік наукових праць, які відображають основні результати дисертації.

Статті у наукових виданнях, що належать на дату опублікування до переліку наукових фахових видань України:

1. Маркович Х. М., 2016 Правова ідеологія як основа формування громадянського суспільства. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: Юридичні науки.* № 855. С. 418–423.
2. Маркович Х. М., 2017 Функціональне призначення правової ідеології: теоретико-правовий аналіз. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: Юридичні науки.* № 865. С. 108–115.
3. Маркович Х. М., 2019 Правові цінності в житті громадянського суспільства та держави: загальнотеоретичний аспект. *Приватне та публічне право.* № 1. С. 3–7.
4. Маркович Х. М., 2020 У пошуках суспільного ідеалу: теоретико-правовий аналіз. *Юридичний науковий електронний журнал.* № 6. С. 17–20.
5. Маркович Х. М., 2021 Етимологічні особливості дослідження правової ідеології в сучасній правовій доктрині. *Журнал східноєвропейського права.* № 87. С. 51–57.
6. Маркович Х. М., 2021 Правова ідеологія як механізм конструювання правової держави. *Юридичний науковий електронний журнал.* № 4. С. 51–54.

7. Маркович Х. М., 2021 Правова ідеологія держави в умовах глобалізаційних перетворень. *Нове українське право*. № 4. С. 252–257.
 8. Маркович Х. М., 2021 Правове виховання як ідеологічна складова демократичної держави. *Юридичний науковий електронний журнал*. № 10. С. 43–45
 9. Маркович Х. М., 2022 Громадські організації: ідеологічно-правовий вплив на громадянське суспільство. *Прикарпатський юридичний вісник*. № 2 (43). С. 9–12.
 10. Маркович Х. М., 2022 Політичні партії як суб'єкти правової ідеології. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція*. № 57. С. 12–15.
 11. Markovych Kh., 2022 Legal ideology: concept and meaning in modern conditions of the Ukrainian state functioning. *Прикарпатський юридичний вісник*. № 3 (44). С. 22–25.
 12. Маркович Х. М., 2023 Національна безпека України: понятійно-категоріальне осмислення. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. Серія економічна. Серія юридична*. № 38. С. 10–15.
 13. Маркович Х. М., 2023 Права і свободи людини в умовах воєнного стану: фокус пріоритетів. *Аналітично-порівняльне правознавство*. № 4. С. 95–99.
- Публікації, що засвідчують апробацію матеріалів дисертації*
14. Маркович Х. М., 2017 Правова ідеологія та механізми її впливу на формування громадянського суспільства. *Становлення громадянського суспільства в Україні: нормативно-правове підґрунтя: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Дніпро, 5–6 травня 2017 р.)*. С. 12–14.
 15. Маркович Х. М., 2018 Правовий аспект цінностей в житті громадянського суспільства та держави. *Сучасні погляди на актуальні питання правових наук: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Запоріжжя, 23–24 листопада 2018 року)*, С. 22–25.
 16. Маркович Х. М., 2019 Роль морально-етичних норм у професійній діяльності нотаріуса. *Юридична наука України: історія, сучасність, майбутнє: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 1–2 листопада 2019 р.)*. С. 50–53.
 17. Маркович Х. М., 2020 Морально-етичний ідеал адвоката крізь призму його професійної компетенції. *Адвокатура в умовах сучасних змін: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 9 жовтня 2020 р.)*, С. 121–125.
 18. Маркович Х. М., 2021 Аксіологічні засади формування екологічного ідеалу в правовому просторі. *Стратегія екологічної безпеки України: соціально-економічний та правовий вимір : збірник матеріалів VI Круглого столу (Львів, 21 травня 2021 р.)*. С. 25–29.
 19. Маркович Х. М., 2021 Ціннісно-ідеологічні основи формування державного суспільства. *Захист прав і свобод людини та громадянина в умовах формування правової*

держави: збірник тез X Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Львів, 4 червня 2021 р.). С. 24–26.

20. Маркович Х. М., 2022 Глобалізація: ідеологічний вплив на правову сферу. *Захист прав і свобод людини та громадянина в умовах формування правової держави: збірник тез XI Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Львів, 8 червня 2022 року)*. С. 37–38.

21. Маркович Х. М., 2023 Правова ідеологія як чинник формування національної безпеки. *Захист прав і свобод людини та громадянина в умовах формування правової держави: збірник тез XII Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Львів, 20 травня 2023 року)*. С. 42–44.

22. Markovych K., 2024 The role of legal ideology in the development of international human rights standards. *Theoretical methods of research of the latest problems: abstracts of XXI International Scientific and Practical Conference (Prague, Czech Republic, 27–29 May 2024)*, С. 227–229.

23. Маркович Х. М., 2024 Життя як найвища цінність: правові гарантії у військових конфліктах. *Захист прав і свобод людини та громадянина в умовах формування правової держави: збірник тез XIII Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Львів, 30 травня 2024 року)*. С. 84–86.

*Публікації, що додатково відображають
наукові результати дисертації*

24. Khoma I. B., Gaiduchok O. V., Markovych Kh. M. 2023. Modeling the financial flows impact on the diagnosis of an enterprise's economic security level. *Mathematical Modeling and Computing*. Vol. 10, No. 2. P. 458–473. (Індексується у наукометричній базі даних Scopus) (Особистий внесок: пропозиції щодо розуміння комплексної правової політики та її ролі для економічного розвитку країни, прогнозування світоглядних напрямків розвитку проблеми; використання правової методології для опису предмету дослідження).

25. Markovych Kh. 2023 Moral and ethical objectives of notaries' activity. *Юридичний науковий електронний журнал*. № 10. С. 112–114.

26. Маркович Х. М. 2023 Медіація як альтернативний спосіб вирішення конфліктів в адвокатській практиці. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція*. Вип. 61. С. 46–49.

27. Маркович Х. М., Смерик М. С. 2023 Право на честь, гідність та ділову репутацію як особисте немайнове право фізичної особи. *Юридичний науковий електронний журнал*. № 2. С. 171–174. (Особистий внесок: визначення основної концепції роботи, встановлення

аксіологічного розуміння честі, гідності та ділової репутації як державно-ідеологічного явища, формулювання висновків).

28. Маркович Х. М. 2024 Правові аспекти приватності дітей в інтернеті: баланс між захистом і свободою. *Аналітично-порівняльне правознавство*. № 5. С. 199–203.

29. Маркович Х. М., Шардакова А. С. 2024 Гендерна рівність у сімейних відносинах: правові аспекти захисту прав жінок та чоловіків у шлюбі. *Аналітично-порівняльне правознавство*. № 5. С. 193–198. (Особистий внесок: визначення основної концепції роботи, аналіз гендерної рівності як ідеологічної детермінанти сучасного правового та соціального розвитку, формулювання висновків).

7. Апробація основних результатів дослідження на конференціях, симпозіумах, семінарах тощо. Основні положення дисертаційної роботи оприлюднено у виступах і доповідях на науково-практичних конференціях, форумах та інших заходах, зокрема: *Становлення громадянського суспільства в Україні: нормативно-правове підґрунтя* (м. Дніпро, 5–6 травня 2017 р.); *Сучасні погляди на актуальні питання правових наук* (м. Запоріжжя, 23–24 листопада 2018 р.); *Юридична наука Україна: історія, сучасність, майбутнє*: (м. Харків, 1–2 листопада 2019 р.); *Адвокатура в умовах сучасних змін* (м. Львів, 9 жовтня 2020 р.); *Стратегія екологічної безпеки України: соціально-економічний та правовий вимір* (м. Львів, 21 травня 2021 р.); *Захист прав і свобод людини та громадянина в умовах формування правової держави* (м. Львів, 4 червня 2021 р.); *Захист прав і свобод людини та громадянина в умовах формування правової держави* (м. Львів, 8 червня 2022 р.); *Захист прав і свобод людини та громадянина в умовах формування правової держави* (м. Львів, 20 травня 2023 р.); *Theoretical methods of research of the latest problems* (м. Прага, 27–29 травня 2024 р.); *Захист прав і свобод людини та громадянина в умовах формування правової держави* (м. Львів, 30 травня 2024 р.).

8. Наукове значення виконаного дослідження із зазначенням можливих наукових галузей та розділів програм навчальних курсів, де можуть бути застосовані отримані результати. Розроблені положення, пропозиції та висновки, що сформульовані у роботі, можуть бути враховані та використані у:

– *науково-дослідній сфері* – для розроблення і впровадження нових методологічних підходів до правового унормування юридичних цінностей та правових явищ, пов'язаних з ідеолого-світоглядною сферою суспільно-державної реальності;

– *освітній діяльності* – під час викладання низки загальнотеоретичних та галузевих дисциплін, з-поміж яких: «Теорія та філософія права», «Конституційне право України», «Правова глобалістика», «Актуальні проблеми конституційного та міжнародного права», «Теорія і практика конституціоналізму» тощо (довідка про використання у навчальному

процесі результатів дисертації видана в Національному університеті «Львівська політехніка» від 10.01.2025 р. № 67-01-50).

9. Практична цінність результатів дослідження із зазначенням конкретного підприємства або галузі народного господарства, де вони можуть бути застосовані. Розроблені положення, пропозиції та висновки, що сформульовані у роботі, можуть бути враховані та використані у:

– *правотворчій діяльності* – для формування правової політики національно-патріотичного, правоповажного виховання, правової соціалізації особи та правової культури українського суспільства через впровадження пропозицій у законодавство України, зокрема вони матимуть цінність для удосконалення Закону України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності»;

– *правореалізаційній діяльності* – для підвищення рівня обізнаності службовців органів державної влади та місцевого самоврядування, інститутів громадянського суспільства щодо аксіологічних детермінант сучасного права та цінностей євроінтеграційного вектору розвитку державності, а також відстоювання національного інтересу в державно-соціальній реальності (довідка видана ГО «Ярій», довідка видана Львівською військовою адміністрацією № 02-вих-87 від 30.01.2025 р.);

10. Оцінка структури дисертації, її мови та стилю викладення. Дисертаційна робота Маркович Христини Михайлівни на тему «Правова ідеологія як державно-суспільний феномен» за структурою, мовою та стилем викладання відповідає нормативним документам МОН України.

У ході обговорення до неї не було висунуто жодних зауважень щодо самої суті роботи.

11. З урахуванням зазначеного,

На фаховому науковому семінарі Навчально-наукового інституту права, психології та інноваційної освіти зі спеціальності 081 *Право ухвалили:*

11.1. Дисертація Маркович Христини Михайлівни, здобувачки вищої освіти ступеня доктора філософії «Правова ідеологія як державно-суспільний феномен» є завершеною науковою працею, у якій розв'язано конкретне наукове завдання, яке полягає у розкритті онтологічної природи правової ідеології як державно-суспільного феномена через з'ясування сутності й антетичних форм його вияву, впливу феномену на правову реальність, соціалізованість індивідуумів в умовах глобальних трансформацій та воєнних загроз, що має важливе значення для галузі знань 08 *Право*.

11.2. Основні наукові положення, методичні розробки, висновки та практичні

рекомендації, викладені в дисертаційній роботі, логічні, послідовні, аргументовані, достовірні, достатньо обґрунтовані. Дисертація характеризується єдністю змісту.

11.3. У 29-и наукових публікаціях повністю відображені основні результати дисертації, з них 13 статей у наукових фахових виданнях України, 10 тез доповідей на конференціях та інших науково-практичних заходах, які констатують апробацію результатів дисертації, 5 публікацій, що додатково відображають наукові результати дисертації.

11.4. Дисертація відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації», Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії (постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, зі змінами).

11.5. Дисертація є результатом самостійних досліджень, не містить елементів фальсифікації, компіляції, плагіату та запозичень, що констатує відсутність порушення академічної доброчесності. Використання текстів інших авторів мають належні посилання на відповідні джерела.

11.6. З урахуванням наукової зрілості та професійних якостей Маркович Христини Михайлівни дисертація «Правова ідеологія як державно-суспільний феномен» рекомендується для подання для розгляду та захисту у спеціалізованій вченій раді.

За затвердження висновку проголосували:

За – **13 (тринадцять)**

Проти – немає

Утримались – немає.

Головуючий на семінарі,

Директор Навчально-наукового інституту права,

психології та інноваційної освіти,

д.ю.н., проф.

Володимир ОРТИНСЬКИЙ

Рецензенти:

Д.ю.н., проф., професор кафедри

цивільного права та процесу

К.ю.н., доц., доцент кафедри

теорії права та конституціоналізму

Відповідальний у ІППО за атестацію PhD,

д.пед.н., проф.

3 лютого 2025 р.

Вікторія ЧОРНОПИСЬКА

Ігор КОВАЛЬ

Юрій КОЗЛОВСЬКИЙ